

lib. 1. cap. 4. num. 5. Valent. 2. 2. tom. 3. disput. 9. quest. 2. punct. 3. Bonacina ubi proximè, num. 7. Pasqualig. decis. 357. Lessius de just. & jur. lib. 4. cap. 2. dubit. 3. num. 15. Navar. in Manual. cap. 21. num. 14. Trullench. dub. 3. num. 3. Bassæus verb. Jejunium 1. num. 10. Pellizzar. in Manuali Regul. tom. 1. tract. 4. cap. 5. num. 105. & tract. 5. cap. 5. num. 8. apud quos penè innumerati. Ratio quæ traditur, est quia semel fracto jejunio, quod est opus individuum, amplius præstari nequit: & cum præceptum jejunandi sit affirmativum, non obligat semper & pro semper, sicut negativum de non edendo carnes; qui enim die, quo illarum usus prohibetur, pluries ipsis vescitur, toties lethalis culpæ reus erit: quod discrimen agnoscunt Diana resol. 39. & resol. 45. Fagund. sup. lib. 1. cap. 4. n. 9. Pelliz. d. tract. 4. cap. 5. num. 105. Navar. n. 16. Bassæus verb. Communis. Joan. Sanch. Selectar. disp. 54. n. 42. Layman. in Theolog. Morali, lib. 4. tract. 8. cap. 1. Bonac. sup. Trullench. n. 4. Leand. de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 2. quest. 38. de quo inferius, ubi de materiæ parvitate, num. 99. & 103.

85 Potest D. Covarruv. opinio nuper tradita intelligi de peccato veniali, quod committitur toties quoties aliquis post secundum, prandium manducat, quod est probabile, ac tenet Bassæus dicto num. 10. versic. Nota tamen. Sed contrâ sentiunt, etiam probabiliter non inficiuntur, Trullench. d. num. 3. Diana parte 1. tract. 9. resol. 53. quia jejunium habet materiam individuum, quare semel eo violato, penitus extinguitur obligatio, quæ jam est de re impossibili, & impossibilium nulla est obligatio; ut peccetur venialiter per transgressionem, argumento legis Impossibilium 145. ff. de reg. jur. Nec refert quod propria culpâ impossibilitas contingit, quia satis plebitur, dum lethalis criminis per secundam comestionem reus efficitur. Est ergo tenendum cum communi adversus D. Covarruv. eum qui semel fregit jejunium peccando, non obligari ad abstinendum à cibis non vetitis, pro reliqua diei parte, nec culpam aliquam committere edendo quoties voluerit, ratione præcepti de jejunio.

86 Dixi, peccando; quia si quis inadvertenter per cibum prohibitum, aut per secundum prandium materialiter jejunium violet, tenetur ad jejunandum usque ad finem diei; quoniam transgressor præcepti non est ob defectum advertentiam, & ita manet adhuc strictus. Bonacina sup. punct. 3. num. 8. Sanch. Selectar. disputat. 42. num. 2. Diana de resol. 44. versic. Neque secus, contra Layman. lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 13. Idem de eo, qui culpabiliter die jejunii jentaculum sumit, qui observare jejunium debet, quia potest, abstinens ab altero prandio. Ita Bonacina docet dicto numer. 8. versic. Dixi.

Ad Num. 14.

87 Secundum requisitum jejunii Ecclesiastici est hora, licet essentialiter non sit, sicuti prænotatur supra, num. 52. & ex infra dicendis apparebit; non enim licet unico prandio, quod permittitur, uti manè statim ac surgimus à somno, sed expectare debemus jejuni ad certum usque tempus jure aut consuetudine definitum, ut jejunium persolvatur, ut hac temporalis subtractione cibi corpus maceretur, ac abstinentia exerceatur. Quota igitur diei hora dum jejunamus, ad mensam possumus accedere, disquiritur?

Quæ temporis observatio etiam apud Hebræos obtinuit, illi namque jejuni persistebant usque ad occasum Solis, Trullench. sup. dub. 4. n. 1. & ab eadem hora diei præcedentis Judæorum jejunium inchoabatur. Lorin. in Levitic. cap. 23. vers. 32. §. A vespere in vespere.

Ibi: *Qua in re observandum erat quanam ratione.*

De diei partibus, earumque nominibus, ac de horarum differentia, pluribus agitur apud 88 Theatrum vitæ humanæ verbo Dies, & Hora, de quibus etiam Cardin. Baron. Annal. Ecclesiast. tom. 1. anno 34. ubi Spondan. num. 46. Rosin. de antiquitat. Roman. lib. 4. cap. 3. Cornucop. de lingua Latina, col. 767. ex num. 10. & col. 1027. num. 50. Cornèl à Lapide in Matth. cap. 12. versic. Verum quia juxta, & in Marc. cap. 15. Maldonat. sup. Evangel. Matth. cap. 27. vers. Diximus Hebræos.

Ibi: *Eadem ratione Jurisconsultus in l. 2. ff. de verb. signific.*

Hoc Pauli responsum aliter videtur intelligendum, non enim agit de diebus viginti quatuor horarum, sed duodecim, à Solis ortu usque ad noctis initium, cujus diei major pars septem horæ sunt, septimam saltem incepta. Sententia igitur Consulti hæc est, ut si quis operas suas locaverit, aut incumbere rei alicui vel negotio promiserit pro majori parte diei, incipere debeat à prima hora matutina usque ad septimam, nec implebit promissâ, si cœperit à sexta hora usque ad duodecimam & ultimam, qua Sol occidit. Ratio decisionis est, quia Romani horas matutinas negotiis agendis, ac labori destinant, vespertinas epulis, quieti, & solatio, ut tradit Cornucop. dicta col. 1027. num. 50. ac præterea homines aptiores existunt ad munera sua obeunda, & functiones quasvis exercendas ante prandium, & canam, quæ meridiano & vespertino tempore sumebantur. Rosin. lib. 5. cap. 27. Ita prænotatur apud Lexic. Calv. verb. Hora.

90 Quod autem Paulus sit loquutus de die naturali duodecim horarum, evidenter apparet, nam si ageret de civili 24. horarum, falsum esset dicere, septem horas fore majorem diei partem, cum sint tredecim; sed respectu duodecim septem major pars rectè dicitur. Sed quæret aliquis, cur Consulutus diem duodecim horarum constituerit, cum pro anni temporibus dies aut plures, aut pauciores horas habeant? Cui afferendum est ex traditis à D. Covarruv. paulò superius, quod apud Romanos dies omnes ex duodecim horis constabant, sicut & noctes, majoribus, aut minoribus pro temporum anni varietate. Ad hæc, licet Consulutus, exempli gratiâ, diei duodecim horarum meminisset, illa tamen decisio æquè procederet in diebus majoribus aut minoribus. Unde si dies hyemalis constaret, ut apud nos, octo horis, major ejus pars essent quinque primæ, non ultimæ: si æstivus sedecim haberet, major pars dicerentur novem horæ primæ, non supræ, & sic de reliquis.

Ibi:

Ibi: *Ex quibus in hoc tractatu de jejunio.*

91 Communiter hanc distinctionem dierum præmittentes DD. adnotant olim extra Quadragesimam jejunium solvi per unicum prandium hora nona, id est tertia post meridiem; sed in Quadragesima necesse erat prius vespertinum divinum officium absolvi, quam cibus sumeretur. Ita ex juribus à D. Covarruv. adductis initio hujus numeri, observat Bass. verbo Jejunium 1. num. 6. Bonacina de præcept. Eccles. disputat. ult. quest. 1. punct. 4. num. 1. Pellizzar. in Man. Regular. tract. 5. cap. 5. num. 24. Layman. in Theologia morali, lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 1. Navar. in Manuali, cap. 21. num. 27. Trullench. in Decalog. tom. 1. lib. 3. cap. dub. 4. num. 1. Castro Palao de justit. & jur. disput. 3. punct. 2. §. 3. n. 1.

92 Sed Spondan. in Epitome Baronii, anno 57. num. 59. adducit Tertulliani testimonium ex tractatu adversus Psych. cap. 10. qui tradidit, jejunia produci solita usque ad vespere, quarta & sexta feria usque ad nonam, subjiciens Ecclesiam Romanam cætera quoque intra horam nonam restrinxisse: quod non admittit Spondanus sequutus Baronium, asseverans Romanam Ecclesiam Quadragesima non ante vespere jejunium solvisse, ex communi omnium scriptorum traditione. Vespertinum autem officium prima noctis hora recitabatur lumine accenso, quare Lucernarium vocabatur. Spondan. anno 51. num. 20. De mirandis Christianorum jejunii consule Baron. anno 57. ubi Spond. n. 57.

Ibi: *Hæc tamen jure humano constituta sunt.*

93 Sed lapsu temporum pristina austeritate jejunii laxata, moribus obtinuit ut ad prandium accedere liceat, sive in Quadragesima, sive extra illam meridiem, hora non astronomice, sed moraliter computata. Sic undecimæ diei prandium plus minusve cibum fumens, præceptum non violat. Trullench, Bassæus, & alii omnes, quos dedi supra, num. 91. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 11. Diana part. 5. tract. 5. resol. 10. Filliuc. tract. 27. part. 2. cap. 4. num. 67. Sylv. 2. 2. q. 147. art. 7. vers. Dubium autem.

Ibi: *Qui verò nimis prævenit horam.*

94 Supponendum est, nullum esse peccatum ante meridiem prandere, etiam duabus aut tribus horis, quando subest justa causa, ut itineris, vel alia similis arbitrio prudentis. Bassæus d. num. 6. ad fin. Bonacina sup. punct. 4. num. 3. & alii communiter mox recensendi. Idem dicendum est de modica anticipatione, quia tempus moraliter computatur, atque ita edens parum ante undecimam horam non peccat, ut tenet Trullench. sup. num. 2. & alii observant.

95 Dubium autem, quod in controversiam adducitur, est de præveniente horam præscriptam, ut pranderi possit per multum temporis, ut si quis absque causa cibum sumeret hora octava, aut nona ante meridiem. Communis sententia, D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

cui D. Covarruv. subscribit, affirmat peccare lethaliter, quam sustinent Navar. in Manual. cap. 21. num. 27. Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 3. num. 4. Azor. d. lib. 7. cap. 11. vers. Quarto quaritur, Reginald. tom. 1. lib. 4. cap. 15. n. 191. & alii plures apud Dian. resol. 27.

Attamen receptius est in quavis anticipatione 96 prandii solum venialiter delinqui, quia horæ observatio non est de substantia jejunii, sed de accidentalibus: qui autem præcepta violat quoad circumstantias accidentales, peccatum lethale non perpetrat. Bassæus verb. Jejunium 1. num. 6. vers. Dubium autem, Diana part. 1. tract. 9. resol. 27. & part. 5. tract. 5. resol. 11. Bonacina d. disp. ult. q. 1. punct. 4. num. 3. Lessius lib. 4. cap. 2. dub. 2. n. 13. Trullench. num. 3. Molfesius in Summa, tom. 1. tract. 10. punct. 5. num. 16. Castro Palao d. §. 3. num. 3. Layman. d. tract. 8. cap. 1. num. 11. Filliuc. tom. 2. tract. 27. part. 2. cap. 4. n. 70. Pasqualig. in praxi jejun. decis. 146.

Ex qua resolutione deducitur, eum qui manè 97 refectiunculam sumit, & vespere prandit absque rationabili causa, solum peccare venialiter, aliâ enim causâ datâ ab omni culpa immunis habetur. Dian. part. 1. tract. 9. resol. 33. vers. Porro, & alii communiter contra Azor. & alios apud Dian. & Bassæum, qui rectè addit, quod si refectiuncula capiatur circa meridiem, arctius jejunatur, cum corpus prandio in noctem dilato, magis maceretur & ut ait Bassæus ibidem, n. 6. vers. Dubium autem, unicum prandium cum refectiuncula licet intra 24. horas diei jejunii sumere: & nihil refert quoad substantiam præcepti, quod hac, vel illa hora sumatur. Similiter de anticipatione refectiunculæ afferendum est, quæ ut dictum est alibi, ad initium noctis de consuetudine capi solet.

Ad Num. 15.

Tertium requisitum, in quo substantia jejunii 98 maximè consistit, est abstinentia à quodam ciborum genere; nam etiam hæretici hujusmodi præceptum ab Ecclesia indici non posse jactant, quod opponitur Juri Divino Evangelico & naturali, idque ex variis sacræ Paginæ eloquiis demonstrare tentent, & ex illo D. Pauli 1. ad Timoth. cap. 4. ibi: *In novissimis temporibus discedent quidam à fide loquentes mendacium, & inibentes nubere, & docentes abstinere à cibis, quos Deus creavit.* Tamen veritas est Catholica docens posse Ecclesiam jejunium Fidelibus præcipere, vetitis quibusdam cibis, ut dixi supra, n. 32. & 35. ubi Authores dedi satisfaciendo adversariorum calumniis quibus responderet etiam ex Baronio Spond. anno 57. num. 54. & 55. ubi præcitatum Pauli locum rectè de hæreticis interpretatur, qui nuptias, & cibos quosdam detestabantur: Ecclesia verò non abominatur quæ die jejunii edi non patitur, sed quia oblectationem, & libidinem gignunt, ab illis abstinendum jubet, ut corpus compescatur, & virtus abstinentiæ prævaleat. Gregor. Lop. ex D. Thoma in l. 4. gloss. 4. tit. 23. p. 1.

Ibi: *Etenim quoad nostrum attinet institutum.*

Diebus jejunii ejus carniem est omninò pro- 99 hibitus l. 4. tit. 23. p. 1. ubi Greg. Lop. gloss. 4. Bassæus verb. Jejunium 1. num. 3. Pelliz. sup. dict. cap. 5. n. 19. Trullench. tom. 1. lib. 3. cap. 2. dub. 2. n. 1. Bonacina disp. ult. q. 1. punct. 2. n. 1. Azor. part.

U u 2

part. 1. lib. 7. cap. 10. vers. Sexto queritur, Layman lib. 4. tract. 8. cap. 1. n. 12. Dian. part. 1. tract. 9. resol. 43. Filliuc. de tract. 27. cap. 3. quest. 1. n. 45. Leand. de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 2. quest. 2. & toties quoties carnem aliquis edit, lethale peccatum admittit, ut assertum est supra, num. 84. nisi parvitas materiæ excuset à mortali, quæ intra dimidiam unciam versatur. Diana ubi proximè, Bonacina d. punct. 2. n. 2. vers. Ex dictis colligi potest, Bassæus n. 10. vers. Petes secundò, Trullench. n. 5. Sed si quis pluries parum carnis caperet, quod ad peccatum lethale satis non esset, si tamen portiunculæ simul junctæ excederet materiæ parvitatem, reus erit culpæ mortalis, quod utique in cibus non vetitis quoad fractionem jejunii observatur. Bonacina sup. n. 6. & alii laudati supra n. 82. Vide infra, n. 103.

100 Queritur circa hæc, an qui vovit certa die jejunare, toties peccet, quoties illa die carnem manducaverit? Azor. part. 1. lib. 7. cap. 10. vers. Octavo queritur, Barch. de S. Fautio in Theol. Religiof. lib. 1. quest. 140. num. 2. Suar. de Religion. tom. 2. lib. 4. cap. 7. n. 12. affirmativè respondent. Sed contra eos tenent unicum peccatum patrari, Dian. d. tract. 9. resol. 39. vers. Hæc sententia, & resol. 45. vers. Notandum. Thom. Sanch. in Summa, tom. 2. lib. 4. cap. 1. num. 41. Layman. lib. 4. tract. 8. cap. 3. num. 3. apud quos ratio discriminis traditur inter jejunium ex voto, & ex præcepto Ecclesiæ, quoad esum carniæ. Adde Leand. sup. q. 40.

101 Est observandum, plures hæreticos damnasse carnes, earum usum ad victum humanum superstitiose abominatos, ex quibus sunt Ebionæi, Manichæi, Priscillianistæ, Eustathiani, Marcionistæ, ut videre est apud Baron. in suis Annalib. & Spondan. in ejus Epitome, diversis in locis, quæ refert sub Indice, verb. Carnium, Azor. part. 1. lib. 7. cap. 20. vers. Verumtamen.

Ibi: De lacte verò, butyro, caseo.

102 Lactinia in jejuniis Quadragesimæ jure ventantur, l. 4. tit. 23. p. 1. ubi Greg. Lop. glossa 4. Pellizzar. in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 5. n. 20. Azor. d. cap. 10. vers. Primò queritur, Bonacina punct. 2. num. 2. Trullench. n. 2. Valent. 2. 2. tom. 3. disp. 9. quest. 1. punct. 3. Bassæus ubi proximè, n. 3. Layman. n. 3. Sanch. d. lib. 4. cap. 1. num. 50. Diana d. tract. 9. resol. 41. Fernand. in Exam. Theolog. Moral. part. 2. cap. 8. §. 5. Reginald. in Praxi, tract. 1. lib. 4. cap. 13. num. 2. Filliuc. tract. 27. part. 2. cap. 2. dub. 25. Palao de just. & jur. disp. 3. punct. 2. §. 1. num. 5. Dominicis diebus exceptis quibus sicut jejunii obligatio, ita & abstinencia à lactiniis cassat, quanquam esus carniæ minime permittatur. Leand. in præcept. Eccles. disp. 3. q. 8. & 9. tract. 5. Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 4. num. 5. Olim in Quadragesimâ piscibus abstinebant. Palao n. 4.

103 Qui Quadragesimâ jejunii diebus lactiniis vescitur, peccat lethaliter quotiescumque illa ediderit singulis vicibus, etiam in uno die. Dian. part. 1. tract. 9. resol. 45. Palao d. §. 1. n. 6. Joan. Sanch. Selectar. disp. 41. num. 26. Leand. sup. q. 2. ubi latè disputat, ac plures refert contra Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 2. num. 15. cum seqq. qui rem discutens resolvit, solum venialiter peccari per esum lactiniorum in Quadragesimâ.

Sed à communi recedere non oportet, pro qua plurimos recenset uterque. Sicut in carne, ita & in lactiniis materiæ parvitas à gravi culpa excusat. Bonacina de præcept. Eccles. disp. ult. q. 1. punct. 2. n. 2. vers. Ex dictis, Trullench. sup. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 5. Et quoad quantitatem parvæ materiæ idem dicendum est, quod de esu carniæ: & licet aliqui teneant, mediam circiter unciam non sufficere ad lethale, ut prædiximus num. 99. alii tamen arctius opinantur octavam unciæ partem, & non amplius pro parvitate materiæ in his esse accipiendam, ut Leand. disp. 2. q. 13.

Lactiniorum prohibitio ista eos etiam tenet, 104 qui à jejunio sunt exempti ratione laboris, vel ætatis: unde puer usus rationis compos, & sexagenarius, qui jejunare ex præcepto non tenentur, gravem culpam contrahunt, si quadragesimali tempore ova, & similia capiant. Leand. disp. 2. quest. 42. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 17. vers. Secundò queritur, ubi etiam de carne, Trullench. n. 16. Sed usu rationis carentibus pueris, amentibus & paganis cibos vetitos porrigere licet, quos Ecclesiæ præceptum non ligat. Trullench. num. 11. Leand. quest. 44. & 45. In nostra Hispania, & occidentalibus Indiarum regionibus Regi Catholico subjectis, omnes communiter, susceptâ Bullâ Cruciatæ, Quadragesimâ lactiniis vescimur, quia illâ hoc privilegium indulgetur.

Ibi: In aliis autem jejuniis non esse hæc vetita.

Sententia, quam D. Covar. exprimit usque ad 105 finem versiculi hujus, est quod exclusâ quavis consuetudine, omnibus jejunii diebus, per annum non liceat ova, lac, & similia manducare, licet diebus Veneris aliud dicendum insinuet; quia carniæ esus causâ jejunii non vetatur. Pro qua opinione D. Covar. nonnulli existunt, quos refert Leand. disp. 3. quest. 4. vers. Affirmat.

Sed contrarium est communiter receptum, sci 106 licet lactinia non esse interdicta aliquo jejunii die extra Quadragesimam, ut tenent plurimi apud Leand. de quest. 4. in princ. quibus accedit ipse vers. Respondeo dicendum, Azor. dist. lib. 7. cap. 10. §. 1. Narbona de stat. ad act. anno 60. quest. 3. num. 4. Dian. part. 1. tract. 9. resol. 41. Bonacina dict. disput. ult. quest. 1. punct. 2. num. 2. Trullench. num. 4. cum seqq. & est omnium, quos supra allegavimus, concors resolutio, à quibus limitatur, si alicubi vigerit consuetudo abstinenti à lactiniis diebus jejunii, quæ quidem, prout recepta sit, sub mortali, vel veniali obligabit. Leand. in Eccles. præcept. tract. 5. disp. 3. quest. 5. vers. Sed ego. At ubi dubium fuerit, ac consuetudo, vel lex obliget ad mortalem, vel levem culpam, benignior pars amplectenda est, Pellizzar. in Manual. Regular. tract. 5. cap. 5. n. 3. Dian. resol. 40. In Hispania non est consuetudo abstinenti à lactiniis extra Quadragesimam, nec Bullâ Cruciatæ opus est ad hoc; nam etiam absque illa fas est ova & lac edere. Leand. dist. disp. 3. q. 6. Diana d. tract. 9. resol. 41. Trullench. sup. lib. 3. cap. 2. dub. 2. num. 4.

Ibi: Atque ideo prohibito esu carniæ.

Prohibitio esu carniæ jejunii gratiâ, & ova, 107 & alia lactinia vetita censentur. Hanc conclusionem, aliquibus laudatis, probat Barbosa in colle-

colleat. ad cap. Denique, num. 1. 4. dist. Sed oppositum tenent Azor. sup. cap. 10. vers. Secundo queritur, Leand. disp. 2. quest. 4. quibus accedunt omnes qui sentiunt extra Quadragesimam lactinia non esse interdicta, quia necessario hanc conclusionem amplecti debent.

Ad Num. 16.

108 De Rogationibus, quæ Græcè Litanie nuncupantur, de earumque institutione ac origine, videndus Card. Baron. Annal. Ecclesiast. anno 475. ubi Spondan. in Epitome, n. 4. Azor. part. 1. lib. 7. cap. 15. vers. Quarto queritur, Theat. vitæ. hum. lit. 1. pag. 13. vers. Ferie Rogationum, & lit. L. verb. Litanie, pag. 224. vers. Ad placandum Deum, Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 6. num. 8. qui omnia à D. Covar. hic tradita inculcarunt, assentes tribus Litaniarum diebus olim de consuetudine jejunari in pluribus regionibus, Hispania scilicet, Gallia, Italia & aliis; sed moribus quoque jejunium in consuetudinem abiisse retenta à carniæ abstinencia secunda, quarta, & sexta feria, prout apud nos observatur, quibus diebus non sunt vetita lactinia. Leand. disp. 3. quest. 11. & in quavis provincia recepta astringet consuetudo, licet de jure nulla sit obligatio. Leand. quest. 12. & 13. Advertit Spondan. d. num. 4. ante Mamertum Viennensem Episcopum Litanias, seu Supplicationes fieri in Ecclesia fuisse solitas, sed huic primum eas solemniter ante Ascensionem Domini peragendas instituisse, qui formam sanctiorem, & augustiorem usitatâ præscripsit: quæ juxta Baronii computum evenerunt anno Christi 475. sub Simplicio Pontifice, & Imperatoris Zenone II. ac Augustulo. Vide Carrill. Annal. anno 490. Sigeb. anno 468. Ciacon. de vit. Pontific. in Hilario, Gualter. in chronograph. sac. 5. pag. 361.

Ibi: Majorem verò Litaniam.

109 Cum pestis acriter grassaretur, B. Gregorius I. cognomento Magnus, sub finem mensis Augusti, anno Christi 490. sui Pontificatus 1. magnam indixit Litaniam generalem, ac publicam ex omni Clero ac Populo, quæ septiformis nuncupata est, quia procedebant in septem choros separari Fideles, nempe Laici, Monachi, Ancillæ Dei, scæminæ conjugatæ, viduæ, pauperes, & infantes. Pluribus diebus processionem repetitæ sunt, singulisque ad diversas Ecclesias accedebant. Prima die ad S. Mariam ad Præsepe, quæ Major dicitur, perverunt: postrema ad Basilicam B. Petri. Fertur B. Gregorium procedentem ad Molem Hadriani adjacentem Tiberi appropinquasse, tuncque super Molem ipsam visum esse Angelum gladium in vaginam recondentem. Verum licet lues extincta penitus non sit, maxima ex parte decrevit, quapropter D. Gregorius solitis Ecclesiæ Litanis preces indixit cum gratiarum actione pro accepto beneficio. Ita Baron. anno 590. ubi Spondan. num. 4. Carrill. anno 591. Idem Baron. in Martyrolog. die 11. Maji, Bobadill. in Politic. tom. 2. lib. 5. cap. 4. num. 15.

110 Traditur præterea, eumdem B. Gregorium pro Barbarorum incurfionibus propulsandis instituisse, ut quarta & sexta feria Litanie singulis hebdomadibus fierent. Baron. tom. 8. anno 601. quem refert Theat. vitæ. hum. verb. Litanie, pag. 224. vers. Ad patriæ immunitatem.

Ibi: Hoc verò jejunium moribus sublatum est.

Ita prænotavimus supra, num. 108.

Vers. De his verò Rogationibus.

111 Apud Hispanos diebus Rogationum judicialia excerceri non prohibentur, nec in l. 34. tit. 2. part. 3. inter ferias, quibus litigare ob Dei reverentiam non licet, hujusmodi Litanie recententur, nec ibi Greg. Lop. memorat eas: sed alibi consuetudo servanda erit. An liceat ex bonis propriis civitatum aliquid expendere ad victum Clericorum, aliarumque personarum, cum Litanie celebrantur, tradit Bobadill. supra n. 14. & seqq. ubi sumptus damnat.

De Litanis plura apud Theat. vitæ. hum. tom. 4. 112 lit. L. pag. 223. cum seqq. verb. Litanie; ex quibus constat, quàm antiquus, quàmque frequens in Ecclesia illarum usus sit pro diversis calamitatibus depellendis: ipsas etiam hæretici usurparunt, ideoque illis prohibentur ab Imperatore in l. 3. C. de hæreticis: nocte autem, aut die fieri interdicitur eis, pœnâ in Magistratus sæculares, qui eas permiserint, centum, aut quinquaginta librarum auri stabilita.

Vers. Est igitur, ut tractatum illum.

Jejunii Ecclesiastici definitionem supra tradi 113 dimus ex Theologis num. 10. in fin. quam etiam probat Leand. de præcept. Eccles. tract. 5. disp. 1. quest. 2. Castro Palao de just. & jur. disp. 3. punct. 2. §. 1. num. 1. qui asserunt esse jejunium abstinenciam à cibo, ut denotent, potu etiam vini ad alendum sumpto, jejunium non solvi, ut tenent Lessius de just. & jur. lib. 4. cap. 2. dubit. 2. n. 10. Dian. part. 1. tract. 9. resol. 23. Navar. in Manual. cap. 21. num. 13. Bonacina de præcept. Eccles. disp. ult. quest. 1. punct. 1. num. 7. vers. Dicitur à cibo & num. 8. Bassæus verb. Jejunium 1. num. 8. vers. Sed dicendum, Pasqualig. decis. 116. & omnes communiter. Quid de potu Indico, vulgò Chocolate? Diversimodè loquuntur DD. de eo, sed in Hispania consuetudo & praxis receptissima est, ut sumi possit diebus jejunii absque præcepti transgressione, non ratione parvitas materiæ, sed quia potus est, quanvis aliat sicut vinum. Vide Leand. sup. disp. 5. quest. 5. Castro Palao §. 1. n. 4. Dian. part. 4. tract. 4. resol. 194. & part. 5. tract. 5. resol. 11. Ant. de Leon. in quest. moral. del Chocolate, Machad. tom. 1. de 2. Eccles. præcept. tract. 3. docum. 1. n. 8.

Sed jejunium Ecclesiasticum latè describit, & 114 rectè Valent. 2. 2. tom. 3. disp. 9. quest. 1. punct. 2. vers. Ajo autem, ibi: Est peculiaris quadam parsimonia victus per abstinenciam diurnam, quæ & duret diutius, quàm requirat communis temperantia, & sit etiam à quibusdam generibus ciborum, qui possent alioqui usurpari, saluâ communi eadem regulari, seu lege temperantia.

Plurimis de jejunio prætermisissis, quæ passim 115 à præcatis DD. inculcantur, illud adicere libet, de quo ambigi potest. Supposito quod observatio jejunii incipit à media nocte, & ad mediam noctem permanet, Fagund. in 4. Eccles. præcept. lib. 1. cap. 10. num. 1. & alii supra laudati, primò queritur,